

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

aan

De [redacted]

Per e-mail: [redacted]

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Woo-loket
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC 's-Gravenhage

verzendsdatum 3 juli 2024
betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling
ons kenmerk W2024010
uw kenmerk
pagina 1/8
bijlagen -

Geachte [redacted],

Op 4 maart 2024 heeft u via de website van de Tweede Kamer een verzoek om informatie ingediend op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo). In uw Woo-verzoek vraagt u om informatie waarin tot uitdrukking komt hoe het denken over de behandeling van klachten (bijv. over een ambtenaar, externe medewerker of een lid van het Presidium) zich heeft ontwikkeld. U bent met name geïnteresseerd in documenten waarin maatregelen staan die de Tweede Kamer heeft overwogen en al dan niet heeft genomen om de behandeling van klachten te verbeteren. Het gaat om de periode 1 juli 2022 tot en met 4 maart 2024.

Verloop van het Woo-verzoek

Per e-mail hebben wij u op 5 maart 2024 laten weten dat wij uw Woo-verzoek hebben ontvangen en deze in behandeling nemen.

Diezelfde dag (5 maart 2024) heeft de Woo-coördinator u benaderd met de vraag of hij uw Woo-verzoek kon interpreteren als 'het proces van klachtbehandeling en het klachtenbeleid, waarin ook tot uitdrukking komt welke maatregelen kunnen worden overwogen'. Op 6 maart 2024 bevestigde u per mail dat het Woo-verzoek op die wijze mocht worden geparafraseerd.

Na het verzamelen van de documenten is er op 20 en 21 maart 2024 contact geweest over de reikwijdte van uw Woo-verzoek. U bracht hierin tot uitdrukking dat informatie met betrekking tot het College van onderzoek integriteit (hierna: College) ook onder de door u opgevraagde documenten valt.

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Op 29 maart 2024 hebben wij u per mail laten weten de beslistermijn met twee weken te verlengen (artikel 4.4, tweede lid, van de Woo).

Per e-mail van 16 april 2024 hebben wij u laten weten dat het niet zal lukken de wettelijke beslistermijn te halen. U stelde vervolgens levering van documenten in tranches aan. De Woo-coördinator gaf aan dat hier niet in mee wordt gegaan.

Ingebrekestelling Woo-verzoek

Op 24 april 2024 heeft u ons per mail in gebreke gesteld, omdat de Tweede Kamer nog geen besluit had genomen op uw Woo-verzoek.

Beroep niet tijdig beslissen

Op 28 mei 2024 ontving de Tweede Kamer van de rechtbank Midden-Nederland uw beroepschrift van 18 mei 2024 over het niet tijdig beslissen op uw Woo-verzoek (UTR 24/3695 WOO). De rechtbank Midden-Nederland heeft nog geen uitspraak gedaan. Wij zullen de rechtbank informeren dat ik inmiddels een besluit heb genomen op uw Woo-verzoek (artikel 6:20, tweede lid, van de Awb).

Documenten

De Tweede Kamer kent, zowel voor burgers als voor medewerkers van de Kamer, verschillende mogelijkheden voor het indienen van een klacht. Burgers kunnen bij klachten over Kamerleden terecht bij het College. Medewerkers van de Tweede Kamer kunnen bij klachten over ongewenste omgangsvormen terecht bij de Klachtencommissie.

Klachtencommissie

De klachtenregeling ongewenste omgangsvormen Tweede Kamer, waarop de Klachtencommissie zich baseert, maakt deel uit van een beleid dat is ontwikkeld om vormen van ongewenste omgangsvormen op het werk te voorkomen en te bestrijden. Hierin wordt ook geregeld wat onder het begrip ongewenste omgangsvormen wordt verstaan en hoe de klachtenprocedure werkt. De meest recente versie van de klachtenregeling maakt deel uit van het personeelsreglement van januari 2024 en valt dus onder de reikwijdte van uw Woo-verzoek. De passages uit het klachtenreglement die zien op proces en de behandeling van klachten (document 1) maak ik geheel openbaar.

Informatie die de Klachtencommissie onder zich heeft, wordt niet geacht bij de Tweede Kamer te berusten. De Klachtencommissie is niet aan te merken als een onder verantwoordelijkheid van de Tweede Kamer werkzame instelling, dienst of bedrijf.

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

De Tweede Kamer kan geen opdrachten of aanwijzingen geven waarnaar de Klachtencommissie zich dient te richten. Om die reden is er geen zoekslag gedaan bij de Klachtencommissie.

College van onderzoek integriteit

Kamerleden zijn gehouden aan de Gedragscode Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (hierna: Gedragscode). Het toezicht van en de handhaving op de Gedragscode gebeurt door het College. Een ieder kan een klacht indienen bij dit College.

Ook bij het College zijn geen documenten opgevraagd, omdat haar documenten (net als bij de Klachtencommissie) niet worden geacht bij de Tweede Kamer te berusten.¹ Het College is een onafhankelijke en zelfstandige instantie die onderzoek doet naar de al dan niet gegrondheid van een klacht over een Kamerlid. Net als bij de Klachtencommissie geldt dat het College niet als een onder verantwoordelijkheid van de Tweede Kamer werkzame instelling, dienst of bedrijf kan worden aangemerkt.

Dit is uiteraard anders bij beleidsmatige documenten, zoals de Regeling Toezicht en handhaving Gedragscode (hierna: Regeling), die ook bij de Tweede Kamer berusten. Over deze regeling is bovendien door de Tweede Kamer contact geweest met het College. Ook intern is hier afstemming over geweest. Over dit deel van uw Woo-verzoek zijn honderd documenten aangetroffen.

Reeds openbare documenten (artikel 4.5, tweede lid, van de Woo)

Het document met nummer 13b is reeds openbaar. Op basis van de Woo hoef ik informatie die al op een andere manier toegankelijk is voor het publiek niet te verstrekken. Op de inventarisatielijst is vermeld waar u deze al openbare informatie kunt vinden. Deze informatie maak ik niet nog een keer openbaar.

Informatie buiten reikwijdte Woo-verzoek (artikel 4.1, eerste lid, van de Woo)

Meerdere documenten bevatten deels ook informatie die geen betrekking heeft op de aangelegenheid waarover u informatie wenst te ontvangen. Deze informatie valt buiten de reikwijdte van uw Woo-verzoek en daarom is deze informatie gelakt. Op de gelakte onderdelen van de documenten is dit aangegeven met 'Buiten reikwijdte'. Bovendien komt het voor dat in bepaalde documenten slechts enkele pagina's informatie bevatten die het onderwerp van uw Woo-verzoek betreffen. In die gevallen zijn de pagina's verwijderd die volledig bestaan uit informatie die buiten de reikwijdte van uw verzoek valt. Op de inventarislijst is aangegeven bij welke documenten pagina's zijn verwijderd en om hoeveel pagina's het gaat.

---

¹ <https://www.tweedekamer.nl/woo-besluiten/woo-besluit-over-niet-ontvankelijkheidsverklaring-klacht-tegen-thierry-baudet>

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Besluit

Ik heb besloten om:

- 6 documenten geheel openbaar te maken;
- 61 documenten gedeeltelijk openbaar te maken;
- 29 documenten niet openbaar te maken.

Onder het kopje 'Overwegingen' leest u waarom de documenten gedeeltelijk of in het geheel niet openbaar worden gemaakt.

Wijze van openbaarmaking

U ontvangt de openbaar te maken documenten per e-mail. Daarnaast publiceren wij deze op www.tweedekamer.nl/contact-en-bezoek/wet-open-overheid-woo/woo-besluiten.

Overwegingen

Eerbiediging persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1, tweede lid, onder e, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer en het voorkomen van de inbreuk zwaarder weegt dan het belang van openbaarmaking. Deze informatie bestaat uit namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. Ik vind het belangrijk dat de identiteit of persoonsgegevens van betrokkenen niet bekend worden, omdat dit de privacy van betrokkenen kan schenden. Daarom maak ik dergelijke persoonsgegevens niet openbaar.

Dit uitgangspunt hanteer ik ook voor de persoonsgegevens van ambtenaren. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van betrokken ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam of andere gegevens aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking voor eenieder. Ten aanzien van namen van ambtenaren is het ook vaste rechtspraak dat deze namen in de regel niet openbaar worden gemaakt als zij niet wegens hun functie in de openbaarheid treden.² De namen van deze ambtenaren maak ik daarom niet openbaar.

In de documenten die ik openbaar maak zijn de onleesbaar gemaakte namen en andere persoonsgegevens gelakt met daarop de aanduiding '5.1.2e'.

De namen van personen die vanwege hun functie in de openbaarheid treden, zijn leesbaar gelaten.

---

² Zie onder meer ABRvS 31 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:321.

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Goed functioneren van de Staat (artikel 5.1, tweede lid, onder i, van de Woo)

In diverse documenten staat informatie die het goed functioneren van de Tweede Kamer of andere overheidsorganen in gevaar zou brengen. In deze documenten wordt de informatie gelakt of geheel niet openbaar gemaakt, omdat het goed functioneren van de Tweede Kamer zwaarder weegt dan het algemeen belang van openbaarheid van deze informatie. Hieronder wordt dit per categorie toegelicht.

Interne postbussen

In diverse documenten staan interne e-mailadressen. Deze postbussen zijn niet bedoeld voor derden, maar slechts voor intern gebruik. Hetzelfde geldt voor een intern telefoonnummer van het secretariaat van het College. Openbaarmaking kan ertoe leiden dat iedereen gebruik kan maken van deze communicatiemiddelen, waardoor het doel voor het gebruiken hiervan verstoord zou worden. Deze contactgegevens worden daarom niet openbaar gemaakt.

Vertrouwelijk contact College en Tweede Kamer

De documenten 7b, 13c, 24 en 57 bevatten informatie van het College. Deze informatie is door het College vertrouwelijk met de Tweede Kamer gedeeld. In de documenten staat onder meer informatie vermeld over de interpretatie van de Regeling door het College en over interpretatievragen ten aanzien van de bevoegdheid van het College. Ook deelt het College ervaringen over de wijze van omgang met deze bevoegdheden, daarnaast worden knelpunten benoemd en worden voorstellen gedaan tot eventuele wijziging van de Gedragscode en/of de Regeling. Deze informatie is vertrouwelijk. Het College legt over interpretatiekwesaties zo nodig verantwoording af in openbare door haar opgestelde rapporten en in haar jaarverslagen. Met openbaarmaking van deze vertrouwelijke informatie kan het College haar werkzaamheden niet meer op een goede onafhankelijke manier uitvoeren.

Die onafhankelijkheid – die is beschreven in artikel 2, tweede lid, van de Regeling – is belangrijk om klachten aangaande overtredingen van de Regeling door Kamerleden te behandelen. Zie tevens artikel 5, eerste lid, van de Regeling, waaruit blijkt dat er vertrouwelijk met informatie van het College omgegaan moet worden. Daarnaast brengt het College op grond van artikel 4, eerste lid, van de Regeling verslag uit, dat door het Presidium op grond van artikel 4, derde lid, van de Regeling openbaar wordt gemaakt. Hiermee legt het College verantwoording af.

Om te voorkomen dat het goed functioneren geschaad kan worden, maak ik het document 57 geheel niet openbaar gemaakt en wordt de desbetreffende informatie in de documenten 7b, 13c en 24 onleesbaar gemaakt.

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Intern beraad; persoonlijke beleidsopvattingen (artikel 5.2 Woo)

Het uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in principe ook voor documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen en met ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Dat is bij een deel van de door u gevraagde documenten ook het geval.

Ten aanzien van de openbaarmaking van deze persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende. Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Hiermee is beoogd dat ambtenaren, al dan niet in het overleg met de bestuurder dan wel hun leidinggevende, de vrijheid dienen te hebben om ongehinderd hun bijdrage te leveren aan het overleg over de voorbereiding of uitvoering van beleid, en daarover te studeren, te brainstormen, anderszins te overleggen, nota's en concepten op te stellen, etc. Zij moeten in alle openhartigheid onderling functioneel kunnen communiceren. Een zekere mate van veiligheid en bescherming is nodig om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming, waaronder voorbereiding en uitvoering, met betrekking tot taken die een bestuursorgaan heeft.

Onder persoonlijke beleidsopvattingen wordt verstaan: ambtelijke adviezen, visies, standpunten, overwegingen ten behoeve van intern beraad (zoals opvattingen, voorstellen, aanbevelingen of voorgestelde conclusies). Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

Feitelijke gegevens kunnen wel zodanig met de opvattingen zijn verweven dat het niet mogelijk is deze te scheiden. In dat geval kan ook de openbaarmaking van feitelijke gegevens worden geweigerd. Dit moet per zelfstandig onderdeel van een document, zoals alinea's, worden beoordeeld. Er hoeft niet per zin of zinsdeel binnen een zelfstandig onderdeel van een document te worden bepaald of verwevenheid een weigering kan rechtvaardigen.³

In de documenten die ik gedeeltelijk openbaar maak, zijn de persoonlijke beleidsopvattingen onleesbaar gemaakt met daarop de aanduiding '5.2.1'. De betreffende documenten zijn onderverdeeld naar type, zoals op de inventarislijst is omschreven (onder type). Een voorbeeld hiervan zijn (concepten van) annotaties bij e-mails (documenten 14a, 15a, 20a, 32b en 57).

---

³ Zie recent ABRvS 28 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3994.

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Deze annotaties betreffen standpunten die zien op ontvangen e-mails. Duidelijk is dat deze standpunten geen objectief karakter bevatten, maar een persoonlijke (beleids)opvatting van de opsteller van de annotatie zijn.

Verschillende aangetroffen documenten betreffen daarnaast concepten. Deze concepten beginnen over het algemeen met een eerste aanzet van een medewerker van de Tweede Kamer. Een collega doet vervolgens enkele voorstellen. De voorstellen bij de beoordeelde concepten bij dit Woo-verzoek zijn louter persoonlijke voorkeuren, bijvoorbeeld een andere woordkeuze of structuur. Dat op onderdelen voor een andere toonzetting en bewoordingen is gekozen, betekent dat het in de concepten om een persoonlijke toon van de concept-schrijver gaat. Dit zijn geen onderdelen die buiten de definitie van persoonlijke beleidsopvattingen in de Woo vallen en daarmee voor openbaarmaking in aanmerking komen.⁴ Dit is anders waar het gaat om voorstellen met een overwegend objectief karakter, bijvoorbeeld verwijzingen naar objectieve en al openbaar gemaakte rapporten/adviezen die niet vallen onder de reikwijdte van persoonlijke beleidsopvattingen. Daar is in deze concepten echter geen sprake van. Deze persoonlijke beleidsopvattingen maak ik daarom op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo niet openbaar.

Tenslotte behoren Q&A's tot de beoordeelde documenten. Deze documenten maak ik niet openbaar. Ook hierbij is van belang dat betrokken ambtenaren in vrijheid en ongehinderd, dus zonder vrees voor openbaarmaking, opvattingen in dergelijke documenten kunnen uiten en van gedachten kunnen wisselen. Daarbij komt dat uitsluitend de definitieve berichten die daadwerkelijk zijn uitgegaan of de antwoorden die zijn gegeven, ertoe doen. Q&A's zijn slechts een voorbereiding en bevatten adviezen van ambtenaren. De betrokkene voor wie de Q&A's zijn voorbereid, moet eventuele vragen naar eigen inzicht (kunnen) beantwoorden. Als de daadwerkelijk gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden afwijken van de voorbereiding, dan dient de betrokkene vervolgens niet (publiekelijk) te worden geconfronteerd met de voorbereiding. Deze persoonlijke beleidsopvattingen en daarmee verweven feitelijke informatie maak ik daarom op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo niet openbaar.

Op grond van artikel 5.2, tweede lid, van de Woo kan ik besluiten om wel informatie over persoonlijke beleidsopvattingen openbaar te maken als ik dat in het belang acht van een goede democratische bestuursvoering. Deze informatie wordt dan gegeven in een vorm die niet herleidbaar is naar de persoon die de opvatting heeft geuit (geanonimiseerde vorm), tenzij degene die de opvatting heeft geuit of zich erachter heeft gesteld ermee heeft ingestemd dat de informatie wel in tot herleidbare vorm wordt verstrekt.

---

⁴ Zie ECLI:NL:RBMNE:2024:3285

datum 3 juli 2024

betreft Besluit op Woo-verzoek over klachtbehandeling

ons kenmerk W2024010

Ik maak geen gebruik van artikel 5.2, tweede lid, van de Woo in het belang van een goede en democratische bestuursvoering en vanwege de aard van de aangelegenheid. Daarbij is het van belang dat in de toekomst intern beraad over vergelijkbare aangelegenheden gewaarborgd moet zijn en dat eenieder zich tijdens intern beraad vrij voelt zijn opvattingen (schriftelijk) te uiten en te delen. Dit is voor een zorgvuldige besluitvorming en taakuitoefening vereist. Daarbij betrek ik dat de aangelegenheid waarover u informatie wenst te ontvangen zich relatief recent heeft voorgedaan (niet langer dan vijf jaar geleden). Als geuite persoonlijke beleidsopvattingen onderdeel worden van publiek debat, maakt dit inbreuk op een zorgvuldige voorbereiding van besluitvorming en taakuitoefening door de betrokken ambtenaren.

Vragen

Heeft u vragen over dit besluit of de behandeling van dit Woo-verzoek, dan kunt u contact opnemen met de Woo-coördinator via het e-mailadres woo@tweedekamer.nl.

Met vriendelijke groet,
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Namens deze

mr. P. Oskam
Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Deze brief is een besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht. U kunt tegen dit besluit bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift indienen. Met het bezwaar kunt u het besluit aanvechten. U moet het bezwaarschrift richten aan de Tweede Kamer, t.a.v. Woo-loket, Postbus 20018, 2500 EA Den Haag. U kunt het ook e-mailen naar woo@tweedekamer.nl. In het bezwaarschrift moet in ieder geval staan:

- a. de naam en het adres van de indiener;*
- b. de dagtekening en de handtekening*;*
- c. een omschrijving van ons besluit. U kunt ook een kopie van het besluit meesturen; en*
- d. de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit.*

*Als u het bezwaarschrift digitaal verstuurt, moet u het bezwaarschrift ook ondertekenen. U kunt het bezwaarschrift met handtekening inscannen en versturen naar woo@tweedekamer.nl.